

POCHYBA (112) *sb f*

-chy- (110), -chi- (2).

G sg pochyby (112).

Sł stp brak, Cn w innym znaczeniu, Linde XVI w.

Wątpliwość, niepewność; zawsze w wyrażeniu przyimkowym: »bez, przez, [krom] pochyby« [107:5] (112) :

a. *Niewątpliwie, na pewno; sine dubio Vulg, Calag; haud dubie Mącz, Modrz (110) : á potym wziąwży iednę piłukę thak wielką iako ieft łoczewiczne ziarnko/ włoż na bolaczy ząb/ przez pochyby odeydzie bolenie. FalZioł V 80v, I 53b; KromRozm I E2v, K2; KromRozm II d4v, t4, v3v; A bogá oycá prosił zá tymi/ ktorzy weń vwyrzają/ áby byli yedno: w czym bez pochyby wyfluchan yeft. KromRozm III E7, D3v, H, I6, I6v, M4v, N2v, Q3; GliczKsiąż D8v; Ale ieśli tego co powiádaćie fktkiem nieuczynicie/ bez pochyby [nulli dubium est] przeciwko Bogu zgrześfyćie Leop Num 32/23, Deut 5/25, 1.Cor 15/27; BibRadz *7; Wezwawży łtarłzych [królowa] powiedziáá im/ iż bes pochyby ieft to od Bogá posłany człowiek BielKron 464v, 195, 199, 244, 311 [2 r.], 348, 402; Ocium est pulvinar diaboli, proverbialiter, Prożnowanie yeft węzłowie diabelskie/ to yeft/ gdzie prożnowanie pánuye/ tám teź bez pochiby diabeł pánuye. Mącz 331b, 371d, 445d; Prot B2v; ieśli ieft więtyzy y nawyższy Ociec/ tedyć iuz musi być bez pochyby Syn mnieyzy y nizszy? SarnUzn H3v, C8v, D4, F8v, H2v; LeovPrzepSamb b4v; GórnDworz Kk, Kk2v, Ll, Ll5v; Ale iż połowicá mnieyżego Kwádratu/ vczyni ćwierć więtyżego: tedyć bez pochyby dwie połowicy mnieyżego/ vczynią dwie ćwierci GrzepGeom F3v; RejPos 239; BielSat E; KuczKat a2, 195, 210, 415; BielSpr 20v, 57v; WujJud 35, 51, 156, 215; MycPrz II C; CzechRozm 27, 99, 126v, 173; BRzozdowcy łą zyemiánie w Ruśi ták cnotliwi/ Bez pochyby mi káždy przyzna to pocźciwy PaprPan F, K4; KarnNap C4, E3, E4; ModrzBaz 8v, 114v, 116; SkarJedn 65; Oczko 10v; Calag 372b; Co iedno chwálebnego ieft w innych białyh głowách/ bez pochyby/ wzytko się w tey łálki pełney/ náydowáło. SkarŻyw 242, 92, 173, [236], 245; NiemObr 149; KochMROT B4v; WerKaz 291; PudłFr 7, 19, 65, 68; BielRozm 33; ieśli kárności ná wyłtępné nie máłz/ tám bez pochyby wżeteczność/ y śwawola pánowác: musi KochWr 30, 29; ActReg 133, 149; GrochKal 18; WujNT 89, 419, 447, 460; PaxLiz D2v; Ták teź y Sżkutnik przykád bez pochyby/ Poiął od pławney y od wodney ryby/ Ktorey rzecz włáfna ieft w wodzie przebywác KlonFlis E3v, D; KlonWor ded **3v; [Bo wzyścy Iána zato [!] mieli/ że krom pochyby [vere] (marg) iftotnie (-) był. MurzNT Mar 11/32 (Linde)].*

Ze zdaniem dopełnieniowym [iż, żeby] (2): Ale ieśli mąż ćiebie opiwży się bić chćiał/ Bez pochyby iż tám czárt przez ten dom przelećiał BielSjem 22; PudłFr 67.

Połączenia: »przez pochyby iście« (1): Náłzác to tu rodziná przez pochyby iście. ZbylPrzyg A2v.

»bez pochyby pewnie, pewna« [szyk 1:1] (1:1): Abowiem kto wzywa tu śwey woley śmácznie/ To pewna bez pochyby káždy zginie znácznie. RejWiz 70v; GrabowSet X.

Zwroty: »bez pochyby twierdzić« (1): Tedy my temu wierzymy z tych słow Ianá ś. bez pochyby Papieżá Rzymśkiego y z iego náłładowcámi twierdziemy być/ nie tylko gońcem/ [...] ále łámym włáfnyh y prawdywym Antychriftem CzechEp 344.

»bez pochyby wiedzieć« (1): Thu tedy gdy łyżymy po trzy kroć że iednemu Bogu załthępow
fpiewaią Anyeli święty święthy/ bez pochyby wiedzmy/ że fie tu zámyka táiemnicá y iedności
Bołkiey/ itheże trzech perlon *SarnUzn* D8v.

Wyrażenie: »bez wszej, żadnej pochyby« (5:1): Y ná zyemi y w niebye wżędy zacnym będyesz/
A bez żadnej pochyby pewnie tám oliędzyesz. *RejWiz* 103; Bo ielliby tak było/ iákoby bes wżey
pochyby muliáło być: tedydyłmy [!] fie bárzo ná mniemaniu fwym omylili *CzechRozm* 212, 185v,
198; *CzechEp* 424; *KlonFlis* B3.

b. *Stanowczo, bez wahań* (1) : Lepiéy iednák gdzie spráwy dobré stárłzych znamy/ Tych fie trzymáć
á mocnie/ bez pochyby mamy. *GosłCast* 35.

c. *Śmiało, spokojnie* (1) : W miękkiy pływaią wodzie bez pochyby/ Morłkie potwory y rozliczne
ryby *KlonFlis* B4v.

Synonimy: **a.** »bez wątpienia«, »bez wątpliwości«, *istotnie, íście, nieomyłnie, niepochybnie, niewątpliwie, oczywiście, pewnie, prawdziwie.*

Cf **POCHYBNOŚĆ**

MF, SBu